

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

2. april 2009*

I sag C-394/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, indgivet af Corte d'appello di Milano (Italien) ved afgørelse af 27. juni 2007, indgået til Domstolen den 22. august 2007, i sagen:

Marco Gambazzi

mod

DaimlerChrysler Canada Inc.

CIBC Mellon Trust Company,

har

* Processprog: italiensk.

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann (refererende dommer), og dommerne M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet og J.-J. Kasel,

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: kontorchef M.-A. Gaudissart,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 9. oktober 2008,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Marco Gambazzi ved advocati B. Nascimbene og M. Condinanzi

- DaimlerChrysler Canada Inc. og CIBC Mellon Trust Company ved advocati F. Alvino, S. Pravettoni og A. Anglani

- den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato W. Ferrante

- den græske regering ved T. Papadopoulou og O. Patsopoulou, som befuldmægtigede

- Det Forenede Kongeriges regering ved Z. Bryanston-Cross og I. Rao, som befuldmægtigede, bistået af barrister M. Gray

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A.-M. Rouchaud-Joët, E. Montaguti og N. Bambara, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 18. december 2008,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 27, nr. 1, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1 og — den ændrede tekst — s. 77), ved konventionen af 25. oktober 1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse (EFT L 388, s. 1), ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT L 285, s. 1) og ved konventionen af 29. november 1996 om Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse (EFT 15, s. 1, herefter »Bruxelleskonventionen«).

- 2 Anmodningen er blevet forelagt under en sag mellem Marco Gambazzi, der har bopæl i Lugano (Schweiz), og selskaberne DaimlerChrysler Canada Inc. (herefter »Daimler-Chrysler«) og CIBC Mellon Trust Company (herefter »CIBC«), der er etableret i Canada, angående fuldbyrdelse i Italien af to retsafgørelser truffet i Det Forenede Kongerige.

Retsforskrifter

Bruxelleskonventionen

- 3 De betingelser, hvorunder retsafgørelser truffet i en kontraherende stat anerkendes og fuldbyrdes i en anden kontraherende stat, er reguleret i Bruxelleskonventionens artikel 25-49, der er indeholdt i konventionens afsnit III med overskriften »Anerkendelse og fuldbyrdelse«.
- 4 Konventionens artikel 25 bestemmer:

»I denne konvention forstås ved »retsafgørelse« enhver afgørelse truffet af en ret i en kontraherende stat, uanset hvorledes den betegnes, såsom dom, kendelse eller fuldbyrdelsesordre, herunder justitssekretærens fastsættelse af sagsomkostninger.«

5 Konventionens artikel 27, nr. 1 og 2, bestemmer:

»En retsafgørelse kan ikke anerkendes:

- 1) såfremt en anerkendelse vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den stat, som begæringen rettes til

- 2) såfremt det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt ikke forskriftsmæssigt er blevet forkyndt eller meddelt den udeblevne sagsøgte i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen.«

6 Bruxelleskonventionens artikel 29, der vedrører anerkendelse af retsafgørelser, og artikel 34, stk. 3, der vedrører fuldbyrdelse heraf, bestemmer med samme ordlyd:

»Den udenlandske retsafgørelse kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet.«

Luganokonventionen

7 Konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, der blev undertegnet i Lugano den 16. september 1988 (EFT L 319, s. 9, herefter »Luganokonventionen«), har baggrund i oprettelsen af Den Europæiske Frihandelssammenslutning (herefter »EFTA«) og

indførelsen af en ordning mellem EFTA's medlemsstater og Den Europæiske Unions medlemsstater, svarende til den ordning, der er fastlagt i Bruxelleskonventionen.

8 Luganokonventionens artikel 27, nr. 1, bestemmer:

»En retsafgørelse kan ikke anerkendes:

1) såfremt en anerkendelse vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den stat, som begæringen rettes til.«

9 Ifølge erklæringen fra repræsentanterne for regeringerne for de stater, der har undertegnet Luganokonventionen, og som er medlemmer af De Europæiske Fællesskaber, er »det hensigtsmæssigt, at De Europæiske Fællesskabers Domstol i sin fortolkning af Bruxelleskonventionen tager behørigt hensyn til de principper, der er indeholdt i den retspraksis, der følger af Luganokonventionen«.

10 Samtidig pålægger artikel 1 i protokol nr. 2 om ensartet fortolkning af Luganokonventionen hver af de kontraherende staters retter at tage »behørigt hensyn til de principper, som er lagt til grund i alle relevante retsafgørelser truffet af de øvrige kontraherende staters retter«.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 11 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen og af de indlæg, der er indgivet til Domstolen, at High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, som led i en sag anlagt af DaimlerChrysler og CIBC mod Marco Gambazzi med påstand om erstatning, den 26. februar 1997 efter begæring fra DaimlerChrysler og CIBC afsagde en kendelse, som dels foreløbigt forbød Marco Gambazzi at råde over visse af hans aktiver («freezing order»), dels pålagde ham at fremkomme med oplysninger om visse af hans aktiver samt dokumenter i hans besiddelse, som også vedrørte hovedsagen («disclosure order»). Denne kendelse blev den 11. marts 1997 af de schweiziske myndigheder forkyndt for Marco Gambazzi, der lovligt har givet møde i sagen for High Court.
- 12 Marco Gambazzi efterkom ikke eller i hvert fald ikke fuldt ud denne »disclosure order«. High Court afsagde herefter efter begæring fra DaimlerChrysler og CIBC den 10. juli 1998 en kendelse, hvorefter Marco Gambazzi ville få forbud mod fortsat at deltage i retsforhandlingerne, hvis han ikke inden for en fastsat frist efterkom pligten til at fremkomme med de begærede oplysninger og dokumenter («unless order»).
- 13 Marco Gambazzi iværksatte forskellige appeller mod »freezing order«, »disclosure order« og »unless order«. Alle disse appeller blev forkastet.
- 14 Den 13. oktober 1998 afsagde High Court en ny »unless order«.
- 15 Da Marco Gambazzi ikke inden for den fastsatte frist efterkom de forpligtelser, der var fastsat i sidstnævnte kendelse, blev han anset for at være skyldig i »contempt of Court« og blev udelukket fra retsforhandlingerne («debarment«).

- 16 Ved dom af 10. december 1998, der blev suppleret med en kendelse af 17. marts 1999 (herefter »High Courts retsafgørelser«), traf High Court afgørelse, som om Marco Gambazzi var udeblevet, og gav DaimlerChrysler og CIBC medhold, idet retten pålagde Marco Gambazzi at betale selskaberne et beløb på 169 752 058 CAD, 71 595 530 CAD og 129 974 770 USD i erstatning med tillæg af andre omkostninger i forbindelse hermed.
- 17 På begæring af DaimlerChrysler og CIBC fastslog Corte d'appello di Milano (Italien) ved kendelse af 17. december 2004, at High Courts retsafgørelser kunne fuldbyrdes i Italien.
- 18 Marco Gambazzi har iværksat appel til prøvelse af sidstnævnte kendelse. Han har gjort gældende, at High Courts retsafgørelser ikke kan anerkendes i Italien, fordi de strider mod grundlæggende retsprincipper som omhandlet i Bruxelleskonventionens artikel 27, nr. 1, for så vidt som de er afsagt under tilsidesættelse af retten til forsvar og af kontradiktionsprincippet.
- 19 Corte d'appello di Milano, der behandler appelsagen, har følgelig besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal retten i den stat, som anmodes om at fuldbyrde en afgørelse, i medfør af klausulen om de grundlæggende retsprincipper i Bruxelleskonventionens artikel 27, nr. 1, tage hensyn til den omstændighed, at retten i den stat, der har truffet afgørelsen, har nægtet den tabende part, der har givet møde, retten til at fremføre noget som helst til sit forsvar, efter afsigelse af en »debarment«-kendelse som beskrevet ovenfor, eller er fortolkningen af denne bestemmelse, sammenholdt med de principper, der kan udledes af konventionens artikel 26 ff. om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser inden for Fællesskabet, til hinder for, at en national ret anser det for at stride mod grundlæggende retsprincipper i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 27, nr. 1, at der gennemføres et civilt søgsmål, hvori en part forhindres i at udøve retten til forsvar, fordi retten som følge af denne parts manglende efterlevelse af et af retten anordnet påbud har afsagt kendelse om udelukkelse fra retsforhandlingerne?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 20 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om retten i den stat, som begæringen rettes til, under hensyn til klausulen om grundlæggende retsprincipper i Bruxelleskonventionens artikel 27, nr. 1, kan tage hensyn til den omstændighed, at retten i domsstaten har truffet afgørelse om sagsøgerens påstande uden at høre sagsøgte, der lovligt havde givet møde for retten, men som var blevet udelukket fra retsforhandlingerne ved en kendelse med den begrundelse, at han ikke havde opfyldt forpligtelser, som var blevet pålagt ved en kendelse afsagt tidligere i samme sag.

Om kvalificeringen af High Courts retsafgørelser i medfør af Bruxelleskonventionens artikel 25

- 21 Det skal indledningsvis undersøges, om High Courts retsafgørelser udgør retsafgørelser i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i Bruxelleskonventionens artikel 25, eller om de, således som Marco Gambazzi har gjort gældende, ikke opfylder denne definition, for så vidt som de ikke er truffet under overholdelse af kontradiktionsprincippet og princippet om retten til en retfærdig rettergang.
- 22 Herved bemærkes, at Bruxelleskonventionens artikel 25 uden at sondre henviser til enhver afgørelse truffet af retter i de kontraherende stater.
- 23 Domstolen har ganske vist fastslået, at samtlige bestemmelser i Bruxelleskonventionen, både i afsnit II om kompetence og i afsnit III om anerkendelse og fuldbyrdelse, bringer til udtryk, at det er hensigten, at det inden for rammerne af konventionens mål må påses, at sager, der fører til retsafgørelser, finder sted i former, der sikrer retten til forsvar. Domstolen har imidlertid fastslået, at det, for at sådanne retsafgørelser er omfattet af konventionens anvendelsesområde, er tilstrækkeligt, at der er tale om retsafgørelser, der, før der indgives begæring om anerkendelse eller fuldbyrdelse heraf i

en anden stat end domsstaten, i domsstaten på den ene eller anden betingelse er blevet truffet eller har kunnet træffes efter en kontradiktorisk sagsbehandling (dom af 21.5.1980, sag 125/79, Denilauer, Sml. s. 1553, præmis 13).

- 24 Det forholder sig f.eks. således, at udeblivelsesdomme er omfattet af Bruxelleskonventionens anvendelsesområde, således som det fremgår af konventionens artikel 27, nr. 2, der udtrykkeligt sigter på tilfældet med en udebleven sagsøgt.
- 25 Som generaladvokaten har anført i punkt 24 i forslaget til afgørelse, er High Courts retsafgørelser afsagt i form af en udeblivelsesdom eller -kendelse under en civilsag, som i princippet følger princippet om en kontradiktorisk sagsbehandling. Den omstændighed, at retten har truffet afgørelse, som om sagsøgte, der lovligt havde givet møde i sagen, var udebleven, kan ikke være tilstrækkelig til at anfægte kvalifikationen af de afsagte retsafgørelser. Denne omstændighed kan kun tages i betragtning med hensyn til spørgsmålet, om disse retsafgørelser er forenelige med grundlæggende retsprincipper i den stat, som begæringen rettes til.

Om hensyntagen til udelukkelsen af sagsøgte fra retsforhandlingerne under hensyn til Bruxelleskonventionens artikel 27, nr. 1

- 26 Domstolen har i sin dom af 28. marts 2000, Krombach (sag C-7/98, Sml. I, s. 1935, præmis 23), fastslået, at det ikke tilkommer den at fastlægge indholdet af en kontraherende stats grundlæggende retsprincipper, men at det dog påhviler den at efterprøve de grænser, inden for hvilke en ret i en kontraherende stat kan anvende begrebet som begrundelse for ikke at anerkende en retsafgørelse, der er truffet af en ret i en anden kontraherende stat.
- 27 Domstolen har præciseret, at en anvendelse af klausulen om grundlæggende retsprincipper kun kan komme på tale i tilfælde, hvor anerkendelse eller fuldbyrdelse af den retsafgørelse, der er truffet i en anden kontraherende stat, på helt uantagelig måde vil være i strid med retsordenen i den stat, begæringen om anerkendelse eller

fuldbyrdelse rettes til, idet dette ville udgøre et indgreb i et grundlæggende princip. Det må kræves, at indgrebet udgør en åbenbar overtrædelse af en retsregel, der anses for væsentlig i retsordenen i den stat, begæringen rettes til, eller af en rettighed, der er anerkendt som grundlæggende i den pågældende retsorden (Krombach-dommen, præmis 37).

- 28 Med hensyn til udøvelse af retten til forsvar, hvortil der henvises i det præjudicielle spørgsmål, har Domstolen bemærket, at den indtager en fremtrædende plads i tilrettelæggelsen og afviklingen af en retfærdig rettergang, og at den hører til de grundlæggende rettigheder, der følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner og af internationale traktater om beskyttelse af menneskerettighederne, som medlemsstaterne har været med til at udarbejde, eller som de senere har tiltrådt, hvoriblandt den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950, er af særlig betydning (jf. i denne retning Krombach-dommen, præmis 38 og 39).
- 29 Ganske vist fremstår de grundlæggende rettigheder, såsom retten til forsvar, ikke som absolutte forrettigheder, men kan indebære begrænsninger. Begrænsningerne skal imidlertid faktisk tilgodese de almene hensyn, som den omhandlede foranstaltning forfølger, og må ikke, når henses til det forfulgte formål, indebære et åbenbart og uforholdsmæssigt indgreb over for de beskyttede rettigheder.
- 30 Det Forenede Kongeriges regering har anført, at udstedelsen af »freezing order«, »disclosure order« og »unless order« har til formål at sikre en retfærdig og effektiv rettergang.
- 31 Det bemærkes, at et sådant formål ikke kan begrunde en begrænsning af retten til forsvar. De fleste af medlemsstaternes retssystemer foreskriver, således som den italienske og den græske regering har gjort gældende, sanktioner over for personer, der under en borgerlig retssag udviser forhalende adfærd, som i sidste ende indebærer en retsnægtelse.

- 32 Sådanne sanktioner må imidlertid ikke være åbenbart uforholdsmæssige i forhold til det forfulgte mål, der er at sikre en effektiv afvikling af retsforhandlingerne med henblik på en god retspleje.
- 33 Hvad angår de sanktioner, der er truffet i hovedsagen, dvs. udelukkelsen af Marco Gambazzi fra enhver deltagelse i retsforhandlingerne, drejer det sig, således som generaladvokaten har anført i punkt 67 i forslaget til afgørelse, om den alvorligst mulige begrænsning af retten til forsvar. En sådan begrænsning skal derfor opfylde meget høje krav for ikke at blive anset for et åbenbart og uforholdsmæssigt indgreb i denne ret.
- 34 Det tilkommer den forelæggende ret på grundlag af de konkrete omstændigheder i sagen at vurdere, om dette er tilfældet.
- 35 Parterne i hovedsagen har herved påberåbt sig en dom afsagt den 9. november 2004 af Tribunal fédéral (Schweiz) (sag 4P082/2004). I den dom forkastede denne ret en appel iværksat af CIBC og DaimlerChrysler til prøvelse af en afgørelse truffet af Tribunale d'appello del cantone Ticino (appelretten i Tessin-kantonen, Schweiz), der havde nægtet anerkendelse og fuldbyrdelse i Schweiz over for Marco Gambazzi af High Courts retsafgørelser med den begrundelse, at de var i strid med Luganokonventionens artikel 27, nr. 1. Tribunal fédéral fandt, at udelukkelsen af Marco Gambazzi fra retsforhandlingerne ved High Court ikke stred mod grundlæggende retsprincipper i Schweiz, men fandt, at andre omstændigheder, hvortil den forelæggende ret ikke har henvist i forbindelse med denne sag, imidlertid begrundede anvendelsen af klausulen om grundlæggende retsprincipper.
- 36 I overensstemmelse med erklæringen fra repræsentanterne for regeringerne for de stater, der har undertegnet Luganokonventionen, og som er medlemmer af De Europæiske Fællesskaber, er det hensigtsmæssigt, at Domstolen tager behørigt hensyn til de principper, der er indeholdt i denne dom fra Tribunal fédéral, og i henhold til artikel 1 i protokol nr. 2 om ensartet fortolkning af denne konventionen skal den forelæggende ret tage behørigt hensyn til disse principper.

- 37 Herved bemærkes, at Tribunal fédéral for at konkretisere klausulen om grundlæggende retsprincipper henviser til retten til en retfærdig rettergang og retten til at blive hørt, hvilke principper Domstolen selv har henvist til i Krombach-dommen, og som den har henvist til i denne doms præmis 27 og 28.
- 38 Hvad angår den konkrete vurdering i Tribunal fédérals dom af spørgsmålet, om anerkendelse i det konkrete tilfælde ville stride mod schweiziske grundlæggende retsprincipper, bemærkes, at denne dom ikke formelt set kan være bindende for den forelæggende ret. Dette gælder så meget desto mere, som sidstnævnte ret i det foreliggende tilfælde skal foretage sin vurdering under hensyn til de grundlæggende italienske retsprincipper.
- 39 For at opfylde sin fortolkningsopgave som nævnt i denne doms præmis 26, tilkommer det imidlertid Domstolen at præcisere de principper, den har fastlagt, under angivelse af de generelle kriterier, som den forelæggende ret skal lægge til grund ved sin vurdering.
- 40 Herved bemærkes, at spørgsmålet, om den udelukkelsesforanstaltning, som retten i domsstaten har truffet, er forenelig med grundlæggende retsprincipper i den stat, som begæringen er rettet til, skal vurderes under hensyn til den pågældende procedure som helhed og på grundlag af samtlige foreliggende omstændigheder (jf. i denne retning dom af 2.5.2006, sag C-341/04, Eurofood IFSC, Sml. I, s. 3813, præmis 68).
- 41 Dette indebærer i det foreliggende tilfælde, at der ikke blot skal tages hensyn til de betingelser, hvorunder High Courts retsafgørelser — som begæres fuldbyrdet — er blevet truffet ved afslutningen af sagen for denne, men også de betingelser, hvorunder »disclosure order« og »unless order« er blevet truffet på et tidligere trin i sagen.

- 42 Hvad for det første angår »disclosure order« tilkommer det den forelæggende ret at undersøge, om og i hvilket omfang Marco Gambazzi forud for dennes afsigelse har haft mulighed for at blive hørt om dennes genstand og rækkevidde. Det tilkommer ligeledes den forelæggende ret at undersøge, hvilke retsmidler Marco Gambazzi har haft adgang til efter udstedelsen af denne »disclosure order« med henblik på at begære dem ændret eller ophævet. Det skal herved fastslås, om den pågældende har haft mulighed for at påberåbe sig alle de faktiske og retlige omstændigheder, der efter hans opfattelse kunne støtte hans begæring, og om disse spørgsmål er blevet undergivet en realitetsvurdering under overholdelse af kontradiktionsprincippet, eller om det derimod kun har været muligt at fremføre begrænsede anbringender.
- 43 Hvad angår den omstændighed, at Marco Gambazzi ikke efterkom disse »disclosure orders«, påhviler det den forelæggende ret at undersøge, om de begrundelser, som Marco Gambazzi har fremført, bl.a. den omstændighed, at udlevering af de begærede oplysninger ville medføre en tilsidesættelse af hans tavshedspligt som advokat og dermed føre til, at han ville have begået en strafbar handling, har kunnet påberåbes under en kontradiktorisk retssag.
- 44 Hvad derefter angår afsigelsen af »unless order« skal den forelæggende ret undersøge, om Marco Gambazzi har været omfattet af proceduremæssige garantier, der har sikret ham mulighed for effektivt at anfægte den trufne foranstaltning.
- 45 Hvad endelig angår High Courts retsafgørelser, hvorved denne tog stilling til sagsøgernes påstande, som om sagsøgte var udebleven, tilkommer det den forelæggende ret at undersøge, om spørgsmålet, om disse påstande var begrundede, på dette eller et tidligere trin er blevet gjort til genstand for en undersøgelse, og om Marco Gambazzi på dette eller et tidligere trin har haft mulighed for at udtale sig om dette spørgsmål, og om han har haft adgang til et retsmiddel.
- 46 Det bemærkes, at disse undersøgelser, for så vidt som de ikke tilsigter at fastlægge et åbenbart og uforholdsmæssigt indgreb i retten til at blive hørt, ikke kan indebære en kontrol af High Courts vurdering af sagens realitet, da en sådan kontrol ville udgøre en

efterprøvning af sagens realitet, som er udtrykkeligt forbudt ved Bruxelleskonventionens artikel 29 og artikel 34, stk. 3. Den forelæggende ret skal begrænse sig til at fastlægge de retsmidler, som Marco Gambazzi har haft adgang til, og til at undersøge, om han i forbindelse med disse retsmidler har haft adgang til at blive hørt under overholdelse af kontradiktionsprincippet og under fuld udøvelse af retten til forsvar.

47 Efter alle disse undersøgelser tilkommer det den forelæggende ret at afveje de forskellige forhold med henblik på at undersøge, om udelukkelsen af Marco Gambazzi fra retsforhandlingerne, henset til formålet om en effektiv rettergang, som High Court forfulgte, forekommer at udgøre et åbenbart og uforholdsmæssigt indgreb i retten til at blive hørt.

48 Det forelagte spørgsmål skal derfor besvares med, at Bruxelleskonventionens artikel 27, nr. 1, skal fortolkes således, at retten i den stat, som begæringen rettes til, med hensyn til klausulen om grundlæggende retsprincipper i denne artikel kan tage hensyn til den omstændighed, at retten i domsstaten har truffet afgørelse om sagsøgerens påstande uden at høre sagsøgte, der lovligt havde givet møde for retten, men som var blevet udelukket fra retsforhandlingerne ved en kendelse, fordi han ikke havde opfyldt forpligtelser, som var blevet pålagt ved en kendelse afsagt tidligere i samme sag, når den efter en samlet vurdering af proceduren og på grundlag af samtlige foreliggende omstændigheder finder, at denne udelukkelsesforanstaltning udgør et åbenbart og uforholdsmæssigt indgreb i sagsøgtes ret til at blive hørt.

Sagens omkostninger

49 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 27, nr. 1, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse, ved konventionen af 25. oktober 1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse, ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse og ved konventionen af 29. november 1996 om Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse, skal fortolkes således:

Retten i den stat, som begæringen rettes til, kan med hensyn til klausulen om grundlæggende retsprincipper i denne artikel tage hensyn til den omstændighed, at retten i domsstaten har truffet afgørelse om sagsøgerens påstande uden at høre sagsøgte, der lovligt havde givet møde for retten, men som var blevet udelukket fra retsforhandlingerne ved en kendelse, fordi han ikke havde opfyldt forpligtelser, som var blevet pålagt ved en kendelse afsagt tidligere i samme sag, når den efter en samlet vurdering af proceduren og på grundlag af samtlige foreliggende omstændigheder finder, at denne udelukkelsesforanstaltning udgør et åbenbart og uforholdsmæssigt indgreb i sagsøgtets ret til at blive hørt.

Underskrifter